

MINISTERUL JUSTIȚIEI

Nr. 20/ 8302 ..M.B.
Data 03.05.2017

Nr. 36369 / 2017
205.14

Către: Domnul Mihai BUSUIOC
Secretar General
Secretariatul General al Guvernului

Ref: excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 297 din Codul penal, art. 248 din Codul penal din 1969 și art. 13² din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție

Stimate domnule Secretar General al Guvernului,

Urmare adresei dumneavoastră nr. 15A/3014/CA/20.04.2017, prin care se solicită analiza și comunicarea punctului de vedere referitor la excepția de neconstituționalitate mai sus menționată, care face obiectul dosarului nr. 1328D/2017, aflat pe rolul Curții Constituționale, vă facem cunoscute următoarele:

Din încheierea Înaltei Curți de Casație și Justiție, Secția Penală, pronunțată în ședința publică din 28.03.2017, în dosarul nr. 2628/1/2016, rezultă că fost invocată de către inculpat excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 297 din Codul penal, art. 248 din Codul penal din 1969 și art. 13² din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, întrucât, după cum arată autorul excepției, acesta încalcă dispozițiile art. 1 alin. (5), 11 alin. (1) și (2), 16 alin. (1), 20 alin. (1), 21 alin. (1) și (3) din Constituția României, republicată.

În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul apreciază că textele de lege analizate sunt neconstituționale întrucât acestea au o formulare vagă, fiind lipsite de previzibilitate și încălcând pe cale de consecință principiul legalității. Mai exact, autorul excepției apreciază că noțiunea de îndeplinire a unei atribuții de serviciu în mod defectuos nu este suficient de clar determinată, fiind supusă arbitrariului interpretării organelor judiciare. De asemenea, se susține că neindicarea unui prag valoric al prejudiciului peste care fapta reprezintă infracțiune este de natură a afecta previzibilitatea legii penale.

Analizând excepția de neconstituționalitate invocată, observăm următoarele:

Textele constituționale invocate consacră principiul respectării obligatorii a legii, dar, pentru a putea fi respectată de destinatarii săi, legea trebuie să îndeplinească anumite cerințe de claritate și previzibilitate, astfel încât acești destinatari să își poată adapta în mod corespunzător conduita. În acest sens, Curtea Constituțională a statuat în mod constant în jurisprudența sa că, de principiu, orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat; astfel, formularea cu o precizie

MINISTERUL JUSTIȚIEI

suficientă a actului normativ permite persoanelor interesate - care pot apela, la nevoie, la sfatul unui specialist - să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat (Decizia Curții Constituționale nr. 146 din 12 martie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României nr.338 din 18 mai 2015, Decizia Curții Constituționale nr. 1 din 11 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 53 din 23 ianuarie 2012). În același sens este și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (Hotărârea din 15 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza Cantoni împotriva Franței, paragraful 29, Hotărârea din 25 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza Wingrove împotriva Regatului Unit, paragraful 40, Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în Cauza Rotaru împotriva României, paragraful 55, Hotărârea din 9 noiembrie 2006, pronunțată în Cauza Leempoel & S.A. Ed. CineRevue împotriva Belgiei, paragraful 59).

Așa cum a arătat, însă, instanța de contencios constituțional, poate să fie dificil să se redacteze legi de o precizie totală și o anumită suplețe poate chiar să se dovedească de dorit (a se vedea, în acest sens, Decizia Curții Constituționale nr. 903 din 6 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 584 din 17 august 2010, Decizia Curții Constituționale nr. 743 din 2 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 579 din 16 august 2011, Decizia nr. 1 din 11 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 53 din 23 ianuarie 2012, paragraful 3).

Previzibilitatea și predictibilitatea unei norme presupun că destinatarul acesteia are reprezentarea aspectelor în funcție de care este obligat să își modeleze conduita.

În ceea ce privește art. 297 din Codul penal, arătăm că în Monitorul Oficial nr.517/08.07.2016 a fost publicată Decizia Curții Constituționale nr.405/2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 246 din Codul penal din 1969, ale art. 297 alin. (1) din Codul penal și ale art. 73² din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, decizie prin care Curtea admite excepția de neconstituționalitate în ceea ce privește dispozițiile art. 246 din Codul penal din 1969 și ale art. 297 alin. (1) din Codul penal, considerând că acestea sunt constituționale doar în măsura în care prin sintagma „îndeplinește în mod defectuos” din cuprinsul acestora se înțelege „îndeplinește prin încălcarea legii”.

Conform art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, nu pot face obiectul excepției prevederile constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale.

În acest context, analizând conținutul art. 297 din Codul penal raportat la art. 248 din Codul penal din 1969, observăm că aceste texte incriminează îndeplinirea defectuoasă a unei atribuții de serviciu.

Instanța de contencios constituțional, în Decizia nr. 405/2016, a constatat, cu privire la art. 297 din Codul penal și art. 246 din Codul penal din 1969 următoarele:

" 60. Curtea observă că practica judiciară s-a întemeiat pe dispozițiile art. 246 și 248 din Codul penal din 1969, precum și pe cele ale art. 297 din Codul penal, care folosesc o exprimare generală, fără a arăta în mod limitativ acțiunile sau omisiunile prin care se săvârșește această infracțiune. Chiar dacă, din punct de vedere practic, o astfel de enumerare limitativă nu este posibilă prin dispozițiile care incriminează abuzul în serviciu, având în vedere consecința pe

MINISTERUL JUSTIȚIEI

care reglementarea unei atribuții de serviciu o are în materia incriminării penale a acestei fapte, Curtea statuează că neîndeplinirea ori îndeplinirea defectuoasă a unui act trebuie analizată numai prin raportare la atribuții de serviciu reglementate expres prin legislația primară - legi și ordonanțe ale Guvernului. Aceasta deoarece adoptarea unor acte de reglementare secundară care vin să detalieze legislația primară se realizează doar în limitele și potrivit normelor care le ordonă.

61. Curtea reține că ilicitul penal este cea mai gravă formă de încălcare a unor valori sociale, iar consecințele aplicării legii penale sunt dintre cele mai grave, astfel că stabilirea unor garanții împotriva arbitrariului prin reglementarea de către legiuitor a unor norme clare și predictibile este obligatorie. Comportamentul interzis trebuie impus de către legiuitor chiar prin lege (înțeleasă ca act formal adoptat de Parlament, în temeiul art. 73 alin. (1) din Constituție, precum și ca act material, cu putere de lege, emis de Guvern, în temeiul delegării legislative prevăzute de art. 115 din Constituție, respectiv a ordonanțe și ordonanțe de urgență ale Guvernului) neputând fi dedus, eventual, din raționamente ale judecătorului de natură să substituie normele juridice. În acest sens, instanța de contencios constituțional a reținut că, în sistemul continental, jurisprudența nu constituie izvor de drept așa încât înțelesul unei norme să poată fi clarificat pe această cale, deoarece, într-un asemenea caz, judecătorul ar deveni legiuitor (Decizia nr. 23 din 20 ianuarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 240 din 31 martie 2016, paragraful 16).

(...)

77. Astfel, Curtea observă că, potrivit art. 247 alin. (2) din Legea nr. 53/2003 - Codul muncii, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 345 din 18 mai 2011, "abaterea disciplinară este o faptă în legătură cu munca și care constă într-o acțiune sau inacțiune săvârșită cu vinovăție de către salariat, prin care acesta a încălcat normele legale, regulamentul intern, contractul individual de muncă sau contractul colectiv de muncă aplicabil, ordinele și dispozițiile legale ale conducătorilor ierarhici". Totodată, Curtea constată că, potrivit Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004, "orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său ori într-un interes legitim, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente, pentru anularea actului, recuperarea dreptului pretins sau a interesului legitim și repararea pagubei ce i-a fost cauzată". De asemenea, Curtea observă că, potrivit art. 1349 alin. (1) și (2) din Codul civil, care reglementează răspunderea delictuală, "(1) Orice persoană are îndatorirea să respecte regulile de conduită pe care legea sau obiceiul locului le impune și să nu aducă atingere, prin acțiunile ori inacțiunile sale, drepturilor sau intereselor legitime ale altor persoane. (2) Cel care, având discernământ, încalcă această îndatorire răspunde de toate prejudiciile cauzate, fiind obligat să le repare integral".

78. Analizând comparativ reglementarea infracțiunii de abuz în serviciu cu dispozițiile legale expuse mai sus, ce instituie alte forme ale răspunderii decât cea penală, Curtea reține că, deși nu sunt identice, acestea se aseamănă într-o măsură care determină posibilitatea ca în cazul săvârșirii unei fapte să poată fi incidentă atât răspunderea penală, cât și alte forme de răspundere extrapenală, cum este cea disciplinară, administrativă sau civilă. Aceasta este posibil, având în vedere că, astfel cum s-a arătat, legiuitorul nu a precizat necesitatea existenței unei anumite valori a pagubei sau a unei anumite intensități a vătămării rezultate din comiterea faptei.

MINISTERUL JUSTIȚIEI

79. Mai mult, Curtea observă că noțiunea de "act", folosită de legiuitor în cuprinsul reglementării infracțiunii de abuz în serviciu, nu este circumstanțiată la o anumită natură a acestuia. Astfel, Curtea observă că această noțiune poate fi interpretată fie în sensul de act material realizat de o persoană, fie de act juridic normativ, definit ca izvorul de drept creat de organe ale autorității publice, învestite cu competențe normative (Parlament, Guvern, organe administrative locale), fie ca act al puterii judecătorești. Din această perspectivă, Curtea observă că modalitatea de interpretare a noțiunii de "act" poate determina o aplicare a legii care, într-o anumită măsură, interferează cu proceduri judiciare reglementate de legiuitor în mod expres printr-o legislație distinctă de cea penală, cum ar fi procedura excepției de nelegalitate sau procedura căilor de atac împotriva hotărârilor judecătorești.

80. În concluzie, Curtea reține că sarcina aplicării principiului "ultima ratio" revine, pe de o parte, legiuitorului, iar, pe de altă parte, organelor judiciare chemate să aplice legea. Astfel, Curtea apreciază că responsabilitatea de a reglementa și aplica, în acord cu principiul anterior menționat, prevederile privind "abuzul în serviciu", ține atât de autoritatea legiuitoare primară/delegată (Parlament/Guvern), cât și de organele judiciare - ministerul public și instanțele judecătorești -, indiferent dacă subiectul activ este acuzat conform unor reguli speciale de acuzare sau unor proceduri penale ordinare.

(...)

(...)constată că dispozițiile art. 246 din Codul penal din 1969 și ale art. 297 alin. (1) din Codul penal sunt constituționale în măsura în care prin sintagma "îndeplinește în mod defectuos" din cuprinsul acestora se înțelege "îndeplinește prin încălcarea legii".

Având în vedere identitatea sintagmelor folosite în cadrul art. 297 din Codul penal, 246 din Codul penal din 1969 și art. 248 din Codul penal din 1969, apreciem că raționamentul Curții se aplică și în ceea ce privește art. 248 din Codul penal din 1969.

De asemenea, în ceea ce privește art. 13² din Legea nr. 78/2000, prin aceeași decizie Curtea constată că acestea sunt compatibile cu Constituția României:

"89. În continuare, Curtea constată că nu poate fi reținută nici critica potrivit căreia dispozițiile art. 132 din Legea nr. 78/2000 sunt neconstituționale, deoarece nu precizează dacă trebuie să existe o relație de rudenie/prietenie între funcționar și persoana care a dobândit folosul necuvenit, ceea ce determină neclaritatea sintagmei "a obținut". Curtea apreciază că, prin infracțiunea prevăzută de dispozițiile art. 13² din Legea nr. 78/2000, legiuitorul a dorit incriminarea fetei de abuz în serviciu și atunci când, pe lângă urmarea imediată prevăzută de dispozițiile Codului penal, subiectul activ al infracțiunii obține pentru sine sau pentru altul un folos necuvenit. Referitor la sintagma "a obținut", Curtea observă că aceasta are, potrivit Dicționarului explicativ al limbii române, sensul de "a primit", "a dobândit", "a realizat". În ceea ce privește folosul obținut din săvârșirea infracțiunii, Curtea apreciază că acesta presupune orice avantaje patrimoniale, bunuri, comisioane, împrumuturi, premii, prestații de servicii în mod gratuit, angajarea, promovarea în serviciu, dar și avantaje nepatrimoniale, cu condiția ca acestea să fie legal nedatorate. Expresia "pentru sine ori pentru altul" se referă la destinația foloaselor, prin sintagma "pentru altul" legiuitorul înțelegând să incrimineze și o destinație colaterală, deviată a foloaselor obținute din săvârșirea acestei infracțiuni de către funcționarul public. Astfel, Curtea consideră că nu are relevanță existența unei relații de rudenie/prietenie între funcționarul public și persoana care a dobândit avantajul, esențială fiind dobândirea de către o persoană (funcționar public sau terț) a unui folos necuvenit.

MINISTERUL JUSTIȚIEI

90. În ceea ce privește susținerile potrivit cărora există o lipsă de corelare între Codul penal, Legea nr. 78/2000 și alte legi speciale care cuprind prevederi similare, precum și în ceea ce privește invocarea unor chestiuni de fapt, Curtea constată că acestea nu se constituie în veritabile critici de neconstituționalitate ce pot face obiectul unui control de constituționalitate din partea instanței de contencios constituțional.

(...)

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de aceiași autori în aceleași dosare și constată că dispozițiile art. 13² din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție sunt constituționale în raport cu criticile formulate.”

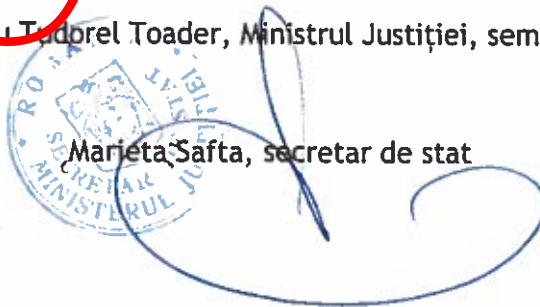
În concluzie:

Având în vedere jurisprudența Curții Constituționale, citată mai sus, precum și identitatea sintagmelor folosite în cadrul art. 297 din Codul penal, 246 din Codul penal din 1969 și art. 248 din Codul penal din 1969, apreciem că textul art. 248 din Codul penal din 1969 este constituțional în măsura în care prin ”îndeplinire defectuoasă” se înțelege ”îndeplinire prin încălcarea legii”, excepția de neconstituționalitate a art. 297 din Codul penal este inadmisibilă, iar excepția de neconstituționalitate a art. 13² din Legea nr. 78/2000 este neîntemeiată.

Cu stimă,

pentru Tudorel Toader, Ministrul Justiției, semnează

Marieta Safta, secretar de stat

Guvernul României
Prim-ministru
Nr.5/2828/2017

**DOMNULUI PREȘEDINTE
AL CURȚII CONSTITUȚIONALE
VALER BORNEANU**

În conformitate cu dispozițiile art.38 alin.(1) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, vă transmitem, alăturat, punctul de vedere al Guvernului, în dosarul Curții Constituționale nr.1328 D/2017 al cărui obiect îl constituie soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 297 din Codul penal, art. 248 din Codul penal din 1969 și art. 13² din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție.

Din încheierea înaltei Curți de Casație și Justiție, Secția Penală, pronunțată în ședința publică din 28.03.2017, în dosarul nr. 2628/1/2016, rezultă că fost invocată de către inculpat excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 297 din Codul penal, art. 248 din Codul penal din 1969 și art. 13² din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, întrucât, după cum arată autorul excepției, acesta încalcă dispozițiile art. 1 alin. (5), 11 alin. (1) și (2), 16 alin. (1), 20 alin. (1), 21 alin. (1) și (3) din Constituția României, republicată.

În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul apreciază că textele de lege analizate sunt neconstituționale întrucât acestea au o formulare vagă, fiind lipsite de previzibilitate și încălcând pe cale de consecință principiul legalității. Mai exact, autorul excepției apreciază că noțiunea de îndeplinire a unei atribuții de serviciu în mod defectuos nu este suficient de clar determinată, fiind supusă arbitrariului interpretării organelor judiciare. De asemenea, se susține că neindicarea unui prag valoric al prejudiciului peste care fapta reprezintă infracțiune este de natură a afecta previzibilitatea legii penale.

Analizând excepția de neconstituționalitate invocată, observăm următoarele:

Textele constituționale invocate consacră principiul respectării obligatorii a legii, dar, pentru a putea fi respectată de destinatarii săi, legea trebuie să îndeplinească anumite cerințe de claritate și previzibilitate, astfel încât acești destinatari să își poată adapta în mod corespunzător conduita. În acest sens, Curtea Constituțională a statuat în mod constant în jurisprudența sa că, de principiu, orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că

acesta trebuie să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat: astfel, formularea cu o precizie suficientă a actului normativ permite persoanelor interesate – care pot apela, la nevoie, la sfatul unui specialist – să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat (Decizia Curții Constituționale nr. 146 din 12 martie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României nr.338 din 18 mai 2015, Decizia Curții Constituționale nr. 1 din 11 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 53 din 23 ianuarie 2012). în același sens este și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (Hotărârea din 15 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza Cantoni împotriva Franței, paragraful 29; Hotărârea din 25 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza Wingrove împotriva Regatului Unit, paragraful 40; Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în Cauza Rotam împotriva României, paragraful 55; Hotărârea din 9 noiembrie 2006, pronunțată în Cauza Leempoel & S.A. Ed. CineRevue împotriva Belgiei, paragraful 59).

Așa cum a arătat, însă, instanța de contencios constituțional, poate să fie dificil să se redacteze legi de o precizie totală și o anumită suplețe poate chiar să se dovedească de dorit (a se vedea, în acest sens, Decizia Curții Constituționale nr. 903 din 6 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 584 din 17 august 2010, Decizia Curții Constituționale nr. 743 din 2 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 579 din 16 august 2011, Decizia nr. 1 din 11 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 53 din 23 ianuarie 2012, paragraful 3).

Previzibilitatea și predictibilitatea unei norme presupun că destinatarul acesteia are reprezentarea aspectelor în funcție de care este obligat să își modeleze conduita.

În ceea ce privește art. 297 din Codul penal, arătăm că în Monitorul Oficial nr.517/08.07.2016 a fost publicată Decizia Curții Constituționale nr.405/2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 246 din Codul penal din 1969, ale art. 297 alin. (1) din Codul penal și ale art. 13² din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, decizie prin care Curtea admite excepția de neconstituționalitate în ceea ce privește dispozițiile art. 246 din Codul penal din 1969 și ale art. 297 alin. (1) din Codul penal, considerând că acestea sunt constituționale doar în măsura în care prin sintagma „îndeplinește în mod defectuos” din cuprinsul acestora se înțelege „îndeplinește prin încălcarea legii”.

Conform art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, nu pot face obiectul excepției prevederile constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale.

În acest context, analizând conținutul art. 297 din Codul penal raportat la art. 248 din Codul penal din 1969, observăm că aceste texte incriminează îndeplinirea defectuoasă a unei atribuții de serviciu.

Instanța de contencios constituțional, în Decizia nr. 405/2016, a constatat, cu privire la art. 297 din Codul penal și art. 246 din Codul penal din 1969 următoarele:

” 60. Curtea observa că practica judiciară s-a întemeiat pe dispozițiile art. 246 și 248 din Codul penal din 1969, precum și pe cele ale art. 297 din Codul penal, care folosesc o exprimare generală, fără a arăta în mod limitativ acțiunile sau omisiunile prin care se săvârșește această infracțiune. Chiar dacă, din punct de vedere practic, o astfel de enumerare limitativă nu este posibilă prin dispozițiile care incriminează abuzul în serviciu,

având în vedere consecința pe care reglementarea unei atribuții de serviciu o are în materia incriminării penale a acestei fapte, Curtea statuează că neîndeplinirea ori îndeplinirea defectuoasă a unui act trebuie analizată numai prin raportare la atribuții de serviciu reglementate expres prin legislația primară - legi și ordonanțe ale Guvernului. Aceasta deoarece adoptarea unor acte de reglementare secundară care vin să detalieze legislația primară se realizează doar în limitele și potrivit normelor care le ordonă.

61. Curtea reține că ilicitul penal este cea mai gravă formă de încălcare a unor valori sociale, iar consecințele aplicării legii penale sunt dintre cele mai grave, astfel că stabilirea unor garanții împotriva arbitrariului prin reglementarea de către legiuitor a unor norme clare și predictibile este obligatorie. Comportamentul interzis trebuie impus de către legiuitor chiar prin lege (înțelesă ca act formal adoptat de Parlament, în temeiul art. 73 alin. (1) din Constituție, precum și ca act material, cu putere de lege, emis de Guvern, în temeiul delegării legislative prevăzute de art. 115 din Constituție, respectiv ordonanțe și ordonanțe de urgență ale Guvernului) neputând fi dedus, eventual, din raționamente ale judecătorului de natură să substituie normele juridice. În acest sens, instanța de contencios constituțional a reținut că, în sistemul continental, jurisprudența nu constituie izvor de drept așa încât înțelesul unei norme să poată fi clarificat pe această cale, deoarece, într-un asemenea caz, judecătorul ar deveni legiuitor (Decizia nr. 23 din 20 ianuarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 240 din 31 martie 2016, paragraful 16).

(...)

77. Astfel, Curtea observă că, potrivit art. 247 alin. (2) din Legea nr. 53/2003 - Codul muncii, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 345 din 18 mai 2011, "abaterea disciplinară este o faptă în legătură cu munca și care constă într-o acțiune sau inacțiune săvârșită cu vinovăție de către salariat, prin care acesta a încălcat normele legale, regulamentul intern, contractul individual de muncă sau contractul colectiv de muncă aplicabil, ordinele și dispozițiile legale ale conducătorilor ierarhici". Totodată, Curtea constată că, potrivit Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004, "orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său ori într-un interes legitim, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente, pentru anularea actului, recunoașterea dreptului pretins sau a interesului legitim și repararea pagubei ce i-a fost cauzată". De asemenea, Curtea observă că, potrivit art. 1349 alin. (1) și (2) din Codul civil, care reglementează răspunderea delictuală, "(1) Orice persoană are îndatorirea să respecte regulile de conduită pe care legea sau obiceiul locului le impune și să nu aducă atingere, prin acțiunile ori inacțiunile sale, drepturilor sau intereselor legitime ale altor persoane. (2) Cel care, având discernământ, încalcă această îndatorire răspunde de toate prejudiciile cauzate, fiind obligat să le repare integral".

78. Analizând comparativ reglementarea infracțiunii de abuz în serviciu cu dispozițiile legale expuse mai sus, ce instituie alte forme ale răspunderii decât cea penală, Curtea reține că, deși nu sunt identice, acestea se aseamănă într-o măsură care determină posibilitatea ca în cazul săvârșirii unei fapte să poată fi incidentă atât răspunderea penală, cât și alte forme de răspundere extrapenală, cum este cea disciplinară, administrativă sau

civilă. Aceasta este posibil, având în vedere că, astfel cum s-a arătat, legiuitorul nu a precizat necesitatea existenței unei anumite valori a pagubei sau a unei anumite intensități a vătămării rezultate din comiterea faptei.

79. Mai mult, Curtea observă că noțiunea de "act", folosită de legiuitor în cuprinsul reglementării infracțiunii de abuz în serviciu, nu este circumstanțiată la o anumită natură a acestuia. Astfel, Curtea observă că această noțiune poate fi interpretată fie în sensul de act material realizat de o persoană, fie de act juridic normativ definit ca izvorul de drept creat de organe ale autorității publice, investite cu competențe normative (Parlament, Guvern, organe administrative locale), fie ca act al puterii judecătorești. Din această perspectivă, Curtea observă că modalitatea de interpretare a noțiunii de "act" poate determina o aplicare a legii care, într-o anumită măsură, interferează cu proceduri judiciare reglementate de legiuitor în mod expres printr-o legislație distinctă de cea penală, cum ar fi procedura excepției de nelegalitate sau procedura căilor de atac împotriva hotărârilor judecătorești.

80. În concluzie, Curtea reține că sarcina aplicării principiului "ultima ratio" revine, pe de-o parte, legiuitorului, iar, pe de altă parte, organelor judiciare chemate să aplice legea. Astfel, Curtea apreciază că responsabilitatea de a reglementa și aplica, în acord cu principiul anterior menționat, prevederile privind "abuzul în serviciu", ține atât de autoritatea legiuitoare primară/delegată (Parlament/Guvern), cât și de organele judiciare - ministerul public și instanțele judecătorești -, indiferent dacă subiectul activ este acuzat conform unor reguli speciale de acuzare sau unor proceduri penale ordinare.

(...)

(...)constată că dispozițiile art. 246 din Codul penal din 1969 și ale art. 297 alin. (1) din Codul penal sunt constituționale în măsura în care prin sintagma "îndeplinește în mod defectuos" din cuprinsul acestora se înțelege "îndeplinește prin încălcarea legii".

Având în vedere identitatea sintagmelor folosite în cadrul art. 297 din Codul penal, 246 din Codul penal din 1969 și art. 248 din Codul penal din 1969, apreciem că raționamentul Curții se aplică și în ceea ce privește art. 248 din Codul penal din 1969.

De asemenea, în ceea ce privește art. 13² din Legea nr. 78/2000, prin aceeași decizie Curtea constată că acestea sunt compatibile cu Constituția României:

"80. În continuare, Curtea constată că nu poate fi reținută nici critica potrivit căreia dispozițiile art. 13² din Legea nr. 78/2000 sunt neconstituționale, deoarece nu prevedează dacă trebuie să existe o relație de rudenie/prietenie între funcționar și persoana care a dobândit folosul necuvenit, ceea ce determină neclaritatea sintagmei "a obținut". Curtea apreciază că, prin infracțiunea prevăzută de dispozițiile art. 13² din Legea nr. 78/2000, legiuitorul a dorit incriminarea faptei de abuz în serviciu și atunci când, pe lângă urmarea imediată prevăzută de dispozițiile Codului penal, subiectul activ al infracțiunii obține pentru sine sau pentru altul un folos necuvenit. Referitor la sintagma "a obținut", Curtea observă că aceasta are, potrivit Dicționarului explicativ al limbii române, sensul de "a primit", "a dobândit", "a realizat". În ceea ce privește folosul obținut din săvârșirea infracțiunii, Curtea apreciază că acesta presupune orice avantaje patrimoniale, bunuri, comisioane, împrumuturi, premii, prestații de servicii în mod gratuit, angajarea, promovarea în serviciu, dar și avantaje nepatrimoniale, cu condiția ca acestea să fie legal nedatorate. Expresia "pentru sine ori pentru altul" se referă la destinația foloaselor, prin

sintagma "pentru altul" legiuitorului înțelegând să incrimineze și o destinație colaterală, deviată a foloaselor obținute din săvârșirea acestei infracțiuni de către funcționarul public. Astfel, Curtea consideră că nu are relevanță existența unei relații de rudenie/prietenie între funcționarul public și persoana care a dobândit avantajul, esențială fiind dobândirea de către o persoană (funcționar public sau terț) a unui folos necuvenit.

90. În ceea ce privește susținerile potrivit cărora există o lipsă de corelare între Codul penal, Legea nr. 78/2000 și alte legi speciale care cuprind prevederi similare, precum și în ceea ce privește invocarea unor chestiuni de fapt, Curtea constată că acestea nu se constituie în veritabile critici de neconstituționalitate ce pot face obiectul unui control de constituționalitate din partea instanței de contencios constituțional.

(...)

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de aceiași autori în aceleași dosare și constată că dispozițiile art. 13² din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție sunt constituționale în raport cu criticile formulate."

În concluzie:

Având în vedere jurisprudența Curții Constituționale, citată mai sus, precum și identitatea sintagmelor folosite în cadrul art. 297 din Codul penal, 246 din Codul penal din 1969 și art. 248 din Codul penal din 1969, apreciem că textul art. 248 din Codul penal din 1969 este constituțional în măsura în care prin "îndeplinire defectuoasă" se înțelege "îndeplinire prin încălcarea legii" excepția de neconstituționalitate a art. 297 din Codul penal este inadmisibilă, iar excepția de neconstituționalitate a art. 13² din Legea nr. 78/2000 este neîntemeiată.

Cu stimă.

Prim-ministru
SORIN MIHAI GRINDEANU

În conformitate cu punctul de vedere al Ministerului Justiției

Director Direcția Contencios și Resurse Umane
Niculae Teodorescu

Șef serviciu contencios
Cătălina Irimescu

Consilier juridic
Veronica Cernat

10.05.2017